

R.D. Iacobi Marchantii Vitis Florigera

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

43. In Festo S. Bernardi tripartita. Ecce puer meus quem elegi dilectus meus in quo bene placuit animæ meæ, ponam super eum spiritum meum. Matth. 12. Proferet iudicium gentibus. Matth. 12. Isaia 42.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56381](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56381)

Cóclusio.

Respice ergo, Domine Deus, vota & preces, quas tibi offert plebs fidelis per intercessionem S. Rochi fidelis serui tui, in eius honorem hodie congregata. Averte per illius merita manum tuam vindicem, & flagellatorem tuum. Imple promissum sibi in morte factum, & factus inter te & ipsum in gratiam nostri factum, ut a mortifica peste corporis & animae liberemur, & per varia huius mundi pericula peregrinantes, dirigantur pedes nostri in viam aeternae pacis, ubi cum ipso Te valeamus in saecula saeculorum benedicere & collaudare.

IN FESTO S. BERNARDI.

LECT. 51. etipart.

Ecco puer meus, quem elegi, dilectus meus, in quo bene placuit anima mea, ponam super eum spiritum meum. Matth. 12.

Proferet iudicium gentibus. Matth. 12. Isaia. 42.

PARS II. *Quomodo Bernard. à puero fuerit electus.*

Hæc verba ab Evangelista Matthæo, ex Isaia desumpta, absque dubio de Christo Domino verificantur, & in illo adimpleta sunt. Hic est enim Puer & servus Dei, per excellentiam, tum quia filius Dei naturalis, tum quia minister specialis electus, ad implendam admirabilem œconomiam nostræ redemptionis. Hic est dilectus ille filius & servus, in quo sibi complacuit Pater & Dominus; per quem etiam placet, quisquis ei placet. Hic est ille floridus & Nazareus, super quem requievit spiritus Domini, quem & refudit in alios. Hic est, qui iudicium proferre debebat gentibus, docens non solum Iudæos, quæ iusta sunt, sed & gentes etiam ad iustitiam per legem Evangelicam Legislator enim & iudex est constitutus, & summa aequitate cuique jus dicit, non clamorosè, sed sincere, nullum accipiens personam. Denique hic est de quo ibidem dicitur: *Calamum quasi scissum non confringet, & limum sumigans non extinguet*; quia incredibili mansuetudine erat toleratus infirmos, ægros curaturus, imbelles confortaturus, cæcos illuminaturus.

Isa. 11.

Interim, licet ad Christum respiciat propheticum illud dictum, tamen etiam verificatur in illis, quos suæ participis fecit unctionis & missionis, speciali eos proficiens dilectione, eligensque ad cooperandum salutem humanæ. Quapropter quam aptè singula S. Bernardo conveniant, hic conabimur elucidare.

S. Bernardi nomen, à Deo electus.

Primò igitur verba: *Ecco puer meus, quem elegi*, digna sunt consideratione & attentione, quia plena sunt suavitatis, plena amoris; quibus insinuarè optamus, jam à pueritia à Deo electum dilectumque fuisse Bernardum, & ex eo tempore Nardum ejus dedisse suavitatem odoris, quo Filii Regis in accubitu Paterni suavis quietantis benevolentiam

& dilectionem attraheret. Equidem Deus ab æternis suos elegit & diligit, sed quandoque huius electionis & dilectionis specialia dat testimonia ab utero vel primævæ ætate, ut propterea dixerit Propheta: *Dominus ab utero vocavit me, de ventre matris meæ recordatus est nominis mei. Et posuit os meum quasi gladium acutum, in umbra manus suæ protexit me. Et posuit me sicut sagittam electam; in pharetra sua abscondit me. Et dixit mihi. Servus meus es tu, quia in te gloriabor.* An non absconditus in utero Bernardus, absconditus sub protectione Dei quasi sub umbra manus, erat quasi gladius in vagina, quasi sagitta in pharetra, quæ corda inimicorum Regis penetrare debebat & transfigere per computationem & amorem? Nonne hic puer jam servus Dei erat, per quem debebat glorificari?

Non sine iustitio mater adhuc cum utero gestans, v. 14 est sibi gellare catulum totum candidum, in dorso tamen rufum, jam latratum edentem. Quod licet statim non intellexerit, sed potius terrena fuerit; erat tamen præsagium futurorum, prout à viro quodam spiritu Dei pleno postmodum cognovit. Ille enim cum ab ea anxie hac de re confuleretur, considerans verificari de prædicatoreibus illud Prophete: *Lingua canum tuorum ex inimicis ab ipso, trepidanti respondit: Ne anxie sis. Optimi cæculi mater eris, qui domus Dei custos futurus, magnus pretatur de pro ea contra inimicos fidei latratum esse editurus. Erat prædicatorem eximium Præco verbi divini, & tanquam bonus canis gratia linguæ medicinalis animi morbos esse curaturus.* Hoc responso, quasi ex ore Dei suscepto, lacta mater jam tunc in amorem necdum nati pueri tota transfunditur, intelligens de ipso verum esse illud Domini: *Ecco puer meus, quem elegi.* Protinus igitur, ut felicium partu edidit, non modo obtulit Deo, sicut & alias proles consueverat offerre; sed sicut de Anna matre Samuech legitur, quod cœlitus impetratum filium servitutum in perpetuum in tabernaculo Domini destinavit; sic & ipsam in Ecclesia Dei acceptabile obtulit munus.

Quia ergo pterum hunc elegerat Dominus, idcirco suggestit patris matri, ut sibi eum offerret speciali amore, tamquam preciosum munus: ac deinde accurate enutritur & instruitur ad omnem pietatem, tanquam pignus cœlitus manibus suis depositum, & à Deo consignatum ejus sanctæ sollicitudini. Poterat ergo Deus dicere de Bernardo, quod olim de Ephraim: *Filius honorabilis mihi puer delicatus*, ex quo locutus sum de eo, adhuc recordabor ejus. Quid est puer honorabilis & delicatus? Hebræa id explicant, dum dicunt: *Ipse mihi est puer deliciarum*, nihil scilicet pretio, in honore, in deliciis; nunquam ejus obliviscar sed magis ac magis cum donis & gratis adaugebo jam ab utero.

Hic nemp facti puer honoris & deliciarum, puer preciosus & agapitus, tum Patri cœlesti, tum matri terrenæ; quæ simul cum lacte carnis insillare ei sollicita erat lac pietatis. Atque ideo specialiter

deco

In Append.
li. viii
eius.

de eo refertur: *Numquam fuxit ubera nutriti, sed tantum matris; ut cum lacte pia genitricis pietatem fugeret, non evorem.* Certè ejus quam à matre puer hauserat instructionis, in ætate matuta non immeritor fuit; et atque illa ei tamquam frætrum retrahens à sæculari voluptate, & tamquam stimulus instigans ad cœlestium cupiditatem. Fateri hoc ipsum solebat, referens quomodo cum de religione ingredienda secum tractaret, fratres ac amici carnales animum suum divertere conati sunt literarum & scientiæ amore, ut sicatius cum sæculo implicaret, & propostum sanctum everterent. Fluctuabatque & propomodum retardabantur gressus ejus his læculi funiculis; Sed Matris sanctæ memoria importunè animo ejus instabat, & sæpius videbatur videre occurramentem sibi, & impetentem: *Non ad hujusmodi vanitatem & nugacitatem te adeo tenere & sollicitè educavi, non in hac spe erudiri, vide ne saeculari nugacitatis obsecures bona, & inconstantia concupiscentia transvertat sensum sine malitia.* Hæc erat vox terrens Matris, qua illi obviabat tamquam Mater honorificata; sed magis cœlestis Patris, qui non patiebatur illud irritum esse: *Ece puer meus quem elegi.* Audivit ergo utriusque vocem, & evicit tarditatem, admovit auribus cordis illud Sapientis: *Audi, fili mi, disciplinam Patris tui, & ne dimittas legem Matris tue, ut addatur gratia capiti tuo, & torques collo tuo Filii, sive lactaverint peccatores, ne acquisitas eas.* Quasi ei diceret vox cœlestis: Esto quasi modo genitus infans, sine dolo lac concupiscentis salutis, ne sequaris eos, qui aliud tibi lac propinant, qui inundationem maris quasi lac sugunt, hoc est, falsis & amaritis hujus sæculi fluctuantis aquis oblectantur. Non tibi istud lac Mater propinavit, sed lac amabile & rationabile, hoc est, præcepta vite: hæc namque præcepta jugiter animo inferebat tuo, rigabat lachrymis, fovebat exemplis. Sic hæc perfectè observes, addatur gratia capiti tuo & torques collo tuo, & instat coronæ speciosa in vertice tuo, & instat ornatus aurei circa collum tuum, & per illa doceberis ad incorruptibilem adipirare coronam & gloriæ torquem immarcescibilem.

Sap. 4.

Ecl. 15.

Prov. 1.

Deut. 33.

S. Bern. à puero coronam gratiam ornatus.

Certè jam à puero portuit Dominus de eo dicere: *Complacuit sibi in illo anima mea:* quia corona gratiarum & charitatum à teneris annis adornatus fuit, omnium bonarum dorum contextos flores ejus præferebat indoles & genius. Erat enim dorsi simplex & quierus, fortis rarus, secum habitare amans, mirè charitativus, obediens, humilis, modestus, planè verecundus, planè devotus, nusquam multum loqui vilis, candidus & purus. Quantum vetò in his tenelli animi dotibus sibi complacuerit Dominus, satis declaravit, dum ei puero apparens se puerum, gloriæ nativitatis suæ manifesta vit; ut ejus teneræ fidei suggereret incrementum, & diviniæ in eo inchoaret mysteria contemplationis. Aderat namque solemnis illa nox Nativitatis, & ad vigiliæ orones parabantur pro more. Cumque no-

cturni officii hora aliquantisper protelaretur, contigit expectantem Bernardum cum cæteris, paululum soporari. Tunc apparuit ei Puer Jesus, velut denud procedens Sponsum de thalamo suo, de Matris utero Verbum Infans, speciosus forma præ filiis hominum, rapiens pueri sancti minimè puerilis affectus. Persuasum est autem animo ejus, eam fuisse horam Dominicæ Nativitatis; idque solebat suis dicere. Et tanta eum tunc prævenit benedictione Dominus, ut summò affectu ad hoc mysterium Nativitatis Jesu ex Virgine ferretur, de eo suavissimè, copiosissimè, devotissimè differens. Atque ob hanc devotionem voluit postmodum Dominus Bernardum collactaneum suum esse, dum MATRIAS Mater Jesu, ejus sacris labiis ex uberibus suis lac fundere visa est, ipso orante illis verbis: *Monstra te esse Matrem, sumas per te preces, qui pro nobis natus es iste esse tuus.*

Vide sermones ejus de Nativitate super Missas ubi hoc ipse facitur.

Complacuit quoque sibi Dominus in illo, ob castitatis specialem amorem, cordi ejus jam à pueritia profundè inseritum. Obsidebant juvenis amicis castitatis sodalium dissimiles mores, & procellosis amorem amicitia, similem sibi facere gestientes; sed ne inficeretur, hos sodales mox declinare sollicitus fuit & à sæculi exortis viis se avertere. Nec destitit tamen Coluber in via, Cerastes in semita mordens ungulas equi, ut cadat ascensor retrò, ipsi insidiari ac calcaneo ejus tentationum variis concutibus laqueos ei tendens, quos tamen feliciter evasit semper. Quadam vice cum curiosus aspiciendo, defixos in quandam mulierem oculos aliquandiu tenuisset; continuò ad se reversus, & de semetipso erubescens, in semetipsum ultor severus exarsit. Stagno siquidem aquæ gelidæ collotenus inficiens, tandiu ibi permanit, donec penè exanguis affectus, gratiâ cooperante, etiam à calore carnalis concupiscentiæ totus refriguit, induens illum castitatis affectum quem induerat qui dicebat: *Pepigi factus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine.*

Complacuit Deo castitatis amorem Gen. 49.

Job. 31.

Alia vice cum iter perageret, & in hospitio mulier ejus decore capta, nec ad eum accessisset, ejus exardens in concupiscentiam, consilii inops, contenta voce in clamavit: *Latrones, Latrones.* Quo clamore, quia excitata erat tota familia, fugit mulier cum rubore. Cumque à sociis postmodum interrogaretur, cur ita in clamasset? Respondit: *Verè latro aderat, qui thesaurum mihi pretiosissimum depradavit nitebatur.*

Audiverat, & mente altâ retinebat illud Angelus ad S. Anatoliam: *O Virginitas, non reparabis in opere dnas tenebrarum, sed semper in luce es! O Virginitas, vestis ex purpurea & regia; qui te induet, alius catervis sedebit! O Virginitas, tu es gemma pretiosa, in es thesaurus Regis! Fures conantur eam eripere, & insidias ei moluntur, sed tu vigila, & vigilans eam conserva, si qua certa te oam possidere.*

Audiverat & illud S. Ephrem, serm. de castitate: *O castitas, ocellorum fructus, qui à latribus ad incertum*

Ado in suo Martyrio.

totum corpus transferi! O castitas, qua carnem redi-
 git in servitutem, & caelestia velocissime penetrat.
 O castitas, qua cor possidenti lasificas, & animam ad
 caelestia alas adjungis! O castitas, curru spiritualia,
 possessorem suum in sublime evehens! O castitas, qua
 in starose in medio corporis & anima flores, totaque
 domum repleas odore! O castitas, mater dilectionis, &
 Angelica vita ratio! Hanc ergo adamavit, coluit,
 fovit toto vitæ decursu.

opus bonum, ipse perficiet usque in diem Jesu Christi.
 Quod quidem pro felici omnia acceperunt, non
 secus quam si de caelo sonasset. Sicut & Antonius
 illud: Si vis perfectus esse, vende omnia, & se-
 quere me. Sicut & Augustinus illud: Non in cubili-
 bus & impudicitiis, sed in iudicium Dominum Jesum Rom. 13.
 Christum. Sicut & Alipius illud: Infirmitas in fide & 14.
 assumpta. Sicut Franciscus illud: Si quis vult venire
 post me, abneget semetipsum. Item & illud: Nihil tu-
 leris in vita, &c. Sicut & Nicolaus Tolentinus il-
 lud: Nolite diligere mundum, &c. 1. Ioan. 2.

PARS II.
De multi-
plici spiritu
zeli in S.
Bernardo.
Apoc. ult.

Quia sibi complacuit in illo Dominus, prope-
 ravit illum educere de plateis Babyloniae, de
 medio vanitatum & iniquitatum hujus saeculi sa-
 cuantis, ut in securiorem portum religiose quietis
 traduceret. Docuit eum ad perfectiora aspirare, &
 alios secum invitare, ut adimpleret illud: *Qui au-*
dit, dicat. Veni. Propterea dicitur verum esse de il-
 lo illud Domini? *Posui super eum spiritum meum.*
 Quem spiritum?

I.
Spiritus
zeli pro
aliorum
conver-
sione.
Psal. 30.

Primo, spiritum zeli & ardoris, quod non solum
 suam, sed & aliorum conversionem ferventissime
 procuraret, ad gloriae divinae incrementum. Mundi
 enim vanitatem perfecte calcare statuens, in-
 vestigare coepit, ubi certius animam suam con-
 suleret sub jugo Christi, & ubi securius ageret in
 abscondito faciei Domini à conturbatione hominum:
 & statim occurrit ei Cistercii innovata religionis
 plantatio, ubi messis multa, sed operarii adhuc
 pauci. Quia multi terebantur ob nimiam religio-
 nis paupertatis austeritatem, disciplinae Monas-
 ticae ibi se subijcere: cum tamen animum verè
 Deum quaerentem hæc extrerre haud deberet, sed
 potius allicere. Postquam aliquanto tempore cum
 Deo consulisset, an alia & castra caelestis militiae
 eum illuc vocarent: tandem quâdam die ad Fratres
 suos pergens, agentes cum Duce Burgundiae in ob-
 sidione castri Granceiani, in medio itinere reperta
 Ecclesia, eam ingressus est, multis ultra citroque
 cogitationibus agitato. Ibi oravit, cum multo
 imbre lachrymarum expandens manus in caelum,
 & effundens sicut aquam cor suum ante Dominum.
 Tunc ergo confirmatus est cor ejus, ut non com-
 moveretur in resolutione sancta; & exarsit in pa-
 cem Christi, reperendam in Cisterciensi religione
 novella.

Psal. 111.
Psal. 82.
Luc. 12.
S. Bern. 5.
fratres suos
lucraturo
Christo.
Philipp. 1.

Neque intra se continuit conceptam tunc flam-
 mam, sed sicut ignis qui comburit strivam, & sicut
 flamma comburens montes, vicina quæque corri-
 pit: sic spiritus zeli in coardentissimas quasi ignis
 quem Dominus venit mittere in terram, & vult ut
 accendatur, mox conatus est fratres suos, cognat-
 os, sodales, amicos inflammare, & sibi assimilare.
 Quod quidem ita feliciter effecit, ut quinque suos
 fratres ad idem secum propositum renunciandi sa-
 culo tandem adduxerit, operante in eis gratia
 Dei, verbo virtutis ejus. Quapropter cum hi pri-
 mæ die, quæ eodem spiritu congregati fuerat, manè
 ingrederetur Ecclesiam, Apostolicum illud lege-
 batur capitulum: *Fidelis est terra, qui exiit in vobis*

Exultans ergo in spiritu, effectus Dux & Pater
 spiritualis Fratrum suorum, spiritum zeli & ardo-
 ris, quem posuerat super ipsum Dominus, non per-
 misit incinerari, aut hic sistere; sed manum Domini
 intelligens secum operantem, coepit ulterius pro-
 gredi, & alios aggregare ignito eloquio Domini:
 ita ut cum illis cum quibus agere solebat de saeculi
 rebus, jam novissis de feria conversione tractaret,
 repræsentans eis gaudia mundi fugitura, & celestem
 mortem, æternitatem paenæ & gloriae. Crescente
 ergo numero, & Spiritu sancto ante vocis ejus vo-
 cem virtutis, fiebat multitudo in cor unum, & anima
 una, & habitabant unanimiter in eadem domo, &
 nemo aliorum se aiebat eis conjungere, aut domum
 illam ingredi, qui non esset de coetu. Quod si quis
 ingrederetur, videns & audiens quæ gerebantur, vel
 adhaerebat eis, vel recedens fiebat lemptisum, il-
 los autem bestificabat. Ipsi autem fere mensibus sex
 post primum propositum in habitu seculari steterunt,
 quoad plures congregarentur, & quorundam
 negotia per id temporis expedirentur.

Tandem annos natus viginti tres, cum triginta s. Bernar-
 sociis Christi jugo se subdidit in Cœnobio Cister-
 ciensi. Et exiit domus illa benedictione Dei re-
 sociis veli-
 plera est, & quasi vinea Domini Sabaoth dedit gionem
 fructum suum, extendens palmites suos usque ad ma-
 ritimam.
 re, & propagines suas ultra mare. Nempe spiritus
 ille zeli & ardoris, de quo Dominus; *Posui super*
eum spiritum meum, semper incrementum accepit,
 toto orbe flammam & scintillas suas exlere, non
 sine maximo fructu. Quis enim enumeret animas
 quas flammis suis succendit, & ad perfectum Dei
 amorem adduxit, atque à saeculo ad religionem il-
 lexit? Quis recenscat eos qui in centum sexaginta
 Monasteriis recens edificatis, ejus verbis, exemptis
 scriptis inflammari sunt ad perfectionem, & spiri-
 tum Dei conceperunt? Quod si de solis ejus filii in
 Claravalle loqui oportet; cum jam vitæ cultum
 consummare, & ad montem claritatis ascenderet,
 reliquit in ea inhabitantes & Domino fervientes
 septingentas septuaginta animas. Sic quæ prius ste-
 rilis & vacua erat, coepit multiplicata gente n. agri-
 ficare latissimam, & impletum est in ea illud Prophe-
 ta: *Adhuc dicent in auribus tuis filii sterilitatis tuæ:*
Angustus est locus, fac locum ut habitemus. Et dices
in corde tuo: Quis genuit mihi istos? Ego sterilis, &
non parturivens, & istos quis enutrivit? Brevis de
 loco illo angusto, citra & ultra alpes ac maria filii
 educi

educti sunt condentes ad inhabitandum & Deo fervendum novas colonias, spiritum Patris sui Bernardi sectantes, & zelum in conversione aliorum.

2. *Spiritus prophetia.* Secundo, posuit Domianus super eum spiritum prophetiae, quo & occulta prospiceret, & futura praediceret in aliarum salutem, non sine admiratione audientium. Hic spiritus prophetiae notissimus fuit in eo, jam ab initio conversionis ejus. Cum enim fratrem suum Gerardum in suam pertrahere conaretur sententiam & sequelam, illeque obstinato animo consilium salubre ac fructus monita repelleret, dixit ei libera voce Bernardus: *Scio, scio, quia sola oratio dabit tibi intellectum.* Digitumque lateri apponens ait: *Veniet dies, et tunc veniet, cum lancea laevi huius infixa faciet iter pervium ad cor tuum consilio salutis quod aspernaris.* Dicitur, factum. Paucis enim interpositis diebus ab hostibus vulneratus est, lanceaque lateri infixa trahebatur ad custodiam, ubi mortis metu in clamabat: *Monachus sum, Monachus sum Cisterciensis.* Hoc vero non ei ad mortem, sed ad vitam factum est: convaluit enim praeter spem, & vorum non mutavit; sed miraculo quodam e carcere eductus est. Rursus, cum alter ejus fratrem primogenitum Guido, conjugio alligatus conversioni consentiret, si conjux annueret, illa vero omnimodis renueret, dixit ex spiritu prophetiae Bernardus: *Aut consentiam, aut velieris mori.* Flagellatur ergo postmodum mulier infirmitate gravi: vidensque grave sibi esse contra stimulum calcitrare, accersit Bernardo veniam deprecatur, & assensum praebens conversioni, interveniente parili voto castitatis separata à viro, in eorum sanctimonialium transscripta est.

3. *Vide e. 3. l. 1. vit. Bernard.* Notissimus quoque fuit spiritus prophetiae erga Henricum fratrem Regis Franciae venientem ad Claravalem pro expeditione cujusdam negotii. Cum enim ille discessurus, jam peracto negotio, visitaret Convenum Fratrum, & se eorum precibus commendaret, dixit vir Dei: *Confido in Domino haud de mortuum in eo statu in quo es; sed tunc experieris quantum tibi profici oratio quam expeisti.* Quod quidem eodem die contigit, nam non sine admiratione petiit admitti in hunc caetum Religiosum. Cunctis autem exultantibus, fremebat quidam de ejus eomixtu Andreas Parisiensis, & convicia jactat in Henricum, vocans in laudum. E contra Henricus orabat virum Dei, ut daret operam ejus conversioni. Respondit Bernardus cunctis audientibus: *Dimitte homin in modo, anima ejus in amaritudine est, sed non sis sollicitus, tuus est.* Audiebat haec Andreas, & abhorrens à conversione, murmurabat & dicebat intra se: *Scio nunc te falsum Prophetam, hoc enim non fiet: improperebo tibi in conspectu Principum hanc falsitatem.* Sed mirabilis Deus in coalitis super filios hominum, quando & quomodo vult adimplere suum propositum. Altera die ibat Andreas mala omnia imprecans Monasterio, optans *suaditas divi & petre illud cum habitatoribus*

suis. At nocte proximâ victus, & quasi victus, trahente se spiritu Dei, diem expectare non potuit; sed ante lucem aescurrit ad Monasterium, de Saulo Paulus effectus.

4. Notissimus denique in eo fuit spiritus prophetiae erga quemdam honorabilem Canonicum Moguntinum, quem Archiepiscopus obviam miserat viro sancto venienti Moguntiam. Ille Bernardo approximans, dixit se à Domino suo missum ad servandum ei; obsequiumque omne obtulit. At vir Dei cum paulisper intuitus, ait: *Ah tu te Dominus misit ad sibi servandum.* Miratus est ille, quid diceret vellet, dixitque rursus se ab Archiepiscopo destinatum. E contra servus Christi: *Falleris. Major est Dominus qui misit te Christus.* Tunc intelligens quod sermone tenderet: *Putsasne, inquit, me Monachum fieri vellet? Ne quidem cogitatio ea de re mihi unquam iniecit.* At illo renuente, assererat S. Bernardus id ita à Deo esse dispositum, lo eo igitur itinere valedicit saeculo, & cum multis aliis litteratis & honoratis secutus est Bernardum. O virum perspicacem! lumine Dei plenum! pervidentem corda hominum in vestigabiliâ scrutatorem animorum!

5. Audi aliud quod accidit M. Stephano Vitrejo. Cum Catalaunum venisset vir Dei, & sagenam praedicationis expandens, copiosam multitudinem nobilium & literatorum ad se traxisset: hic Stephanus eorum Magister famosus paulo post venit Claravalem. Nunciat id Portarius Bernardo (qui tunc novellas plantas eloquiis irrigabat caelestibus) dicitque tantum Magistrum advenisse ut saeculo renunciet cum suis discipulis. Tunc vir Dei audientibus omnibus in vocem erupit: *Malegum spiritus eum adduxit. Solus venit, solus regredietur.* Ne tamen pusillus scandalo foret, suscepit hominem ad novitium studioque commouit de perseverantia. At post sex menses defecit, & sicut solus venerat, solus recessit. Agnoverat insidias sanæ S. Bernardus eum scilicet, venisse, ut discipulos seduceret & secum reduceret. At illi de ejus ruina potius confirmati sunt, frustratusque est hostis: nec de omnibus quae praedixerat vir sanctus quicquam cecidit in terram.

7. Tertio, posuit Domianus super eum spiritum mansuetudinis. Propterea de eo verum est: *Calamum spiritus quassatum non confringet, & limum fumigans non extinguat.* Initio quidem ita cum zelo austeritatem erat amplexus, ut penè omnes a se abstereret; cumque suos alloqueretur, ita sublimia proponebat, ita perfecta exigebat, usque durus eis esset sermo. Quando singuli culpas suas apud eum, tamquam Patrem, accusabant super diversis illusionibus cogitationum quas homines patiuntur, ipse Angelicam vitam ducens, similesque ab eis requirens, fragilitatem humanam non considerans, astimabat in viros veterè religiosos cogitationes similes haud posse incidere. Tandem videns eorum humilitatem, coepit ei suspectus esse zelus hic nimium austerus erga fratres: dicitque, ignem lenitate in eum superve-

nente, inter homines quasi homo convetsari, & humanas infirmitates aliorum tolerare: nec calamum quassatum confringere, aut linum fumigans extinguere contingeret, infirmos ad desperationem perfectionis nimia austeritate adigendo. Linum enim fumigans extinguere, est peccatores propter fumum sceleris despiciere, & ad reconciliationem divinam miserationis per benignitatem non revocare. Non extinguere verò est, ne desperent ad fiduciam salutis eos cum lenitatis spiritu allicere. Calamum quassatum conterere, est anxias & propter instabilitatem afflictas mentes ad constantiam & spem vitæ promissionibus non erigere, sed severitate nimia premere, & quadam desperatione confringere.

Instat Calami conquassati & lini fumigans videbatur Godefridus de Perona, vir nobilissimus, quem vir Dei de partibus Flandiæ ad servitutem Dei traxerat. Hic cum eum sequeretur ad Monasterium, in gravissimam tentationem incidit; ita ut recto aspicere pene resolveret. Intuitus enim unus ex fratribus ei per familiaris: *Quid est, inquit, quod facis tua tota tristitia nubo est obvoluta? Cui ille: Eheu, nunquam laetus ero. Quod cum ille S. Bernardus, tanquam communi Patri retulisset, anxius de confodali, divertit in viâ Bernardus ad quoddam templum, & oravit ferventissimè. Cæteris foris præstantibus, Godefridus tædio obrutus, super lapidem obdormivit. Demum cum ambo surrexissent, ille de oratione, iste de somno, apparuit Godefridus tanto hilarior cæteris, quanto prius tristior. Cumque ei frater prædictus diceret: *Quid est hoc Godefride. Tu enim nunquam te laetum fore asserebas? Cui ille: Si dixi: Nunquam laetus ero, dico jam: Nunquam amplius tristis ero. Nempe oratione viri sancti, quasi flamma ignis, liquum fumigans reaccensum est; & arundineus calamus, molli, instabilis, & quasi contractus, firmus ita & stabilis redditus est, ut nulla valeret ratione conquassari.**

Linum fumigans, Calamusque conquassatus erat Robertus, ei secundum carnem propinquus, secundum spiritum filius & Monachus. Quorundam suavis deceptus, ad laxiorem vitæ modum discesserat Cluniacum. Dolebat, & ad tempus dissimulabat S. Bernardus, spiritu lenitatis ductus. Quo eodem spiritu tandem per epistolam statuit eum revocare: & quia severitatem nimiam Bernardi discessus sui causam prætexebat ille, inter cætera sic scribit: *Non causas discessionis, sed moras causor regressionis. Veni, & pax erit. Si culpa mea fuit, quod discessisti; ignosce, agnosce. Nec ulterius tibi formidandum est quod præsentis futurus sis formidolosus, cui absenti toto jam sum corpore prostratus, totis astriculis visceribus. Humilitatem exhibeo, charitatem promitto. Securum accede, talibus præventus obsidibus. Fugisti securum, revertere ad mansuetum. Revocet te mea lenitas, cuius severitas effugavit. Cupio te duci non spiritu servitutis iterum in timore, sed spiritu adoptionis filiorum,*

*in quo rursus clamare, & tu non confundaris. Abba Pater, ideo & blandimentis & precibus, non terroribus apud te ago, aut minis. Hæc Epistola dictabatur à S. Bernardo sub dio, scribente Willelmo Rivalis, postea Abbatis; inopinatusque erupit subito imber, ita ut scribens reponere voluisset chartam. Cui Bernardus: *Opus Dei est, scribere ne timeas.* Scripsit ergo in medio imbre, sine imbre. Cumque undique plueret, chartam expositam virtus operuit charitatis, quæ & epistolam dictabat. Ob hoc miraculum prima inter Epistolas Bernardi est posita.*

Denique, *Linum fumigans, & calamus conquassatus* erat Canonicus ille Regularis, qui Claramvallem veniens importunè agebat ut reciperetur à S. Bernardo in Monachum. Ipse autem Bernardus, videns non hanc esse illius vocationem, suadebat ut reverteretur ad suam Ecclesiam. Ille totus fumigans, tandem ait Viro sancto: *Ut quid in libris tuis tantoperè commendas perfectionem, si eam desideranti renuis opinari? Si libros illos tenerem, discerperem. Cui vir mansuetus: Puto in nullo illorum legisse, in claustris tuo non posses esse perfectum. Morum correctionem, non locorum mutationem in libris omnibus commendavi.* Tum verò homo, velut insanus, impetum faciens, maxillam ejus ita graviter percussit, ut succederet rubor ictui, tumor rubori. Qui aderant, in sacrilegium erant jam involaturi, sed vir mansuetus nihil turbatus, jussit ut nemo cum raderet, nemo noceret, nemo ei molestus esset; sed educeretur benignè. Quod factum est, misero illo miserabiliter tremente. Sic verificari de S. Bernardo videmus illud textus nostri: *Non clamabis, nec audietur vox ejus foris. Non erit tristis, neque turbulens.* Infirmitates & injurias, sive verborum, sive verberum, pacificè tolerare noverat. Et quidem in libertate spiritus eminebat, sed ita tamen cum humilitate & mansuetudine, ut quodammodo videretur & veteri neminem, & omnem hominem revereri. Inreproatione rarius utebatur, monitis & obsecrationibus potius agens. Si verbum quandoque amarum proferret, non id ex amaritudine cordis, sed ex veritate & libertate profucebat charitatis.

Hæc de re sic loquitur serm. 42 in Cant. *Utinam neminem oburgare necesse sit, id enim melius. Sed quoniam in multis offendimus omnes, mihi tacere non licet, cui ex officio incumbit peccantes arguere; magis autem urget charitas. Quod si arguero, & fecero quod meum est, illa autem increpatio minime quod suum est faciat, sed revertatur ad me vacua, quasi jaculum feriens & resiliens: quid me animi tunc habere putas? Nonne angor & torquor? Coactor tunc & duobus, & quid eligam nescio, placere ne mihi in eo quod locutus sum, quoniam feci quod debui: an penitentiam agere super verbo meo, quia quod volui non recepi, hæc S. Bernardus. Qui & paulò post sinceritatem charitatis suæ ostendens, subiungit eadem de re, & dicit: *Dices forte mihi, quod bonum meum ad me revertat.**

Fuit Godefridus postea Prior Claravallis.

Vide epist.

Verteratur, quia *liberavi animam meam, & mundus sum à sanguine hominis, cui annunciatu ut averteretur à via sua mala. Sed hoc non me solatur mortem filii intuentem. Quia enim mater etiam si sciat se omnem curam filio agro adhibuisse, & se videat frustratam: illo nihilominus moriente, temperet à stetit: Hæc ipse.*

Denique dicere solebat: *In aliorum correptione, ubi resonat utrimque modestia, dulce esse colloquium; ubi verò ex altera parte, utile; ubi ex neutra perniciosum. Ut enim tunc inde duritia sonat, iurgium est, non correctio: nec disciplina, sed vitæ ut deceat tunc magis dissimulare, & commotione sedata à utilibus castigare subditum.*

PARS III.
S. Bern. judicium & veritatem gentibus protulisse.

Videndum nunc restat, quomodo de S. Bernardo verum sit quod in textu nostro sequitur: *Proferet iudicium gentibus.* Certè, si diligenter ejus gesta revolvimus, inveniemus quomodo à multis gentibus sive nationibus, electus fuerit Iudex & Arbitrator in gravissimis causis salutem Reipublicæ & Ecclesiæ concernentibus. Notum est Schisma defuncto Honorio Papa suscitatum à Petro Leonis, qui se nominari fecit Anacletum à Petro Leonis, qui se adspirans ad supremi Pontificatus verticem, & persecutus Innocentium legitime electum. Coactus est dictus Innocentius sese Roma proripere, ac venire Pisas, deinde & in Galliam secedere. Convocata tunc fuit Ecclesiæ Gallicanæ Synodus universalis ad Stampas, urgente Rege, & Episcopis ac Prelatis; ut maturo consilio providerent, ne in Ecclesiâ sibi fabricarent idolum, aut in cathedra Petri veneratentur monstrum. Ibi & acceptus est specialissimè Abbas Bernardus, cujus sanctitas & sapientia rebus arduis & obscuris miram lucem afferre solebat. Convenientibus illinc Rege & Principibus, cum Episcopis Gallicanis, omnium consilium fuit, & una sententia, ut negotium Dei famulo impo-neretur, & ex ore ejus tota causa penderet. Examinata igitur in pondere sanctuarum electione Romæ facta, & electionis ordiæ, electorumque meritis; unus omnium ore locutus est, & suscipiendus ab omnibus Innocentium pronuntiavit. Cujus sententiæ mox euncti acclamaverunt, & subscriperunt; obedientiam ei promittentes. An non tibi in Bernardo hic adimpletum videretur illud: *Proferet iudicium gentibus?* Et rursus illud: *Edocuit in veritate iudicium?* Arbitrator ipse & Iudex constitutus fuit in causa omnes gentes concernente, quia spiritus veritatis loquebatur in eo. Merito ergo iudicium ejus secuta sunt nationes, non solum Gallicanæ, sed etiam Germanicæ & Anglicæ. Nam & Regem Angliæ Carnotum usque adduxit, & animi pendulum pro Pontificia electione, induxit tandem ad occurrendum Innocentio in Carnoto, & ad obedientiam ei promittendum; in suam recipiens conscientiam, si quid hic peccati pertimesceret. Innocentium quoque Leodium postmodum deduxit, ubi ei Rom. Imperator honorem exhibuit.

Vitæ florigera.

An non & ipse interfuit Concilio quod Pontifex ipse celebravit Rhemis, atque etiam illi quod celebravit postmodum Pisis? An non rebus & negotiis publicis, quæ ibi tractabatur, continuo affedit cum Cardinalibus? An non per omnia & confilios & definitionibus & iudiciis affuit, ita ut non tam videretur esse in parte sollicitudinis, quam in plenitudine potestatis? Ergo de ipso merito dicimus: *Judicium proferet gentibus edocuit in veritate iudicium.*

An non ad Mediolanenses missus est, tanquam Reconciliator & Iudex, ut sedaret schisma ibi excitatum per Anselmum Petri Leonis partes tuentem? Audias verò Mediolanensis populus Abbatem sanctum suis propinquare sinibus, obviat ei agminatim septem ab urbe milliaribus, & proprios deferens lares, summâ eum excipit reverentiâ, osculans pedes, lacrimas detrahens velli, vel eam certatim tangens, ut sanctificationem aliquam attractu viri quisque concipiat. Et quæ non ibi latitudinè acclamations ob adventum servi Dei? Tandem cum solemnî reddidit hospitio Senatus & populus devotus. Cumque tractatum esset de publico, ad quod missus erat negotio cum Albanensi & Carnotensi Episcopo, ita omni feritate depositâ iudicio Abbatis, & obedientiæ Innocentii se subtraxit potentissima & populosissima civitas, ut rursus jure de eo dicamus: *Proferet iudicium gentibus; edocuit in veritate iudicium.*

An non ad Rogerium Siciliæ Regem destinatus? Ibi Petrum Pisanum, Jurisconsultum celeberrimum, & Oratorem facundissimum, aliosque consultiſſimos viros & Oratores in suam traxit sententiam, pugnantem antea pro Leone Ecclesiâ devastante. Petrus Pisanus coram Rege canonicam esse Petri Leonis electionem assererat, multis adductis canonum assertionibus magna cum facundia. At Vir Dei non in sermone, sed in virtute Regum Dei esse sciens, sic cum affatur: *Scio Petre, virum te esse literatum & sapientem: sed utinam te patronum causa justior & pars sanior obtineret. Legionibus magis quam pragmaticis ad vocationibus me assuetum causâ fidei & charitatis urget eloqui, quia tunicam Domini: quam tempore passionis, nec ethnicus presumpsit scindere nec Judæus, Petrus Leonis lacerat & dirumpit. Una est fides, unus Dominus, unum Baptisma. Nos nec duos Dominos, nec geminam fidem, nec duo baptismata novimus. Una arca tempore diluvii fuit. In hac octo animæ, cæteris pereuntibus, evaserunt; quotquot extra fuerunt perierunt. Hanc tyrum Ecclesiâ tenero nemo ambigit. Arca alia nuper fabricata est: & cum sine dâ, alteram necesse est esse adulteram: & in profundum mergi. Arca quam regis Innocentius, obruat. Peribit ergo Orientalis Ecclesiâ, peribit Occidentis totus, peribit Francia, peribit Germania: Iberi & Angli, & Barbaræ regna in profundum mergentur. Religio Camaldulensis, Carthusiensis, Cluniacensis, Cisterciensis, Præmonstratensis, & alia innumerabilia servorum Dei Collegia, necesse est ut sub uno turbine corrumpantur.*

dd

abyssem.

abyssum. Episcopus, Abbates, & alios Ecclesia Principes, collo praecipiti mola africana alligata, pelagus vorax excipiet. Solus ex Principibus mundi arcam Petri intravit iste Rogerus, & ceteris omnibus enervatis, ipse salvabitur? Absit ut totius mundi Religio pereat, & ambitio Petri, cuius vasa qualis existerit palam est, regnum caelorum obtineat. Ad haec verba qui praesentes erant non ultra se potuerunt continere, sed Petri abominari sunt & vitam, & causam. Abbas autem tenens manum Petri Pisani, elevavit eum, & simul surgens dixit: *Tuistorem si mihi credis, intrabimus arcam.* Et salutaribus eum aggre diens monitis, persuasit ut rediens Romam Innocentio reconciliaretur. Ergo & hic protulit iudicium gentibus Siculis; ut ad veritatem reduceret eos.

5. Praeterea notissimum est quanto zelo Bernardus iudicium protulerit & veritatem Aquitaniae Principi Guillelmo, quem admirabili conversione orbi conspicuum reddidit. Historiam vide in nostro Rationali Evangelizantium Dom. 4. post Pascha in fine.

6. Dicamus ulterius; protulisse quoque servum Dei Bernardum iudicium gentibus, dum contra fidei hostes, contra errores & haereses veritatis decernit in lucem eduxit, ac de illis hostibus trophaeum erexit, per Ecclesiae apertam sententiam eos condemnantem. Fuit ejus tempore Petrus Abailardus Magnus celeberrimus in Theologia, sed de fide perfide dogmatizans, quem in Synodo Senonensi convicit & confudit, ita ut magnus ille disputator, qui suo praesidebat ingenio & doctrinae, non valuerit resistere sapientiae & spiritui qui loquebatur in Bernardo. Tandemque Apostolica dignitas scripta ejus incendio, scriptorem silentio condemnavit.

7. Fuit & alter Gillebertus Porretanus, Dialectorum Episcopus, in sacris literis exercitatus, sed sublimiora se ad insipientiam sibi serutatus. Quia de S. Trinitatis unitate, & divinitatis simplicitate, non sentiebat recte, nec scribebat fideliter, sed discipulis suis panes proponebat absconditos, aquas farrivas propinabat. Hic in Concilio Rhemeni a Bernardo proferente & explicante veritatem fidei convictus est, & resipuit.

8. Sic & in partibus Tholosanis iudicium protulit veritatis, contra quendam Henricum Monachum Apostatam, qui divinis detrahebat Sacramentis & Ministris, instar haereticorum hujus temporis. Doctrinam fidei tunc Bernardus miraculis confirmavit. Recte ergo de ipso cauimus: *Os justis meditabitur sapientiam, & lingua ejus loquetur iudicium.*

Phil. 36.

9. Dicamus denique, haec etiam ratione posse dici de S. Bernardo: *Proferes iudicium gentibus;* quia multis nationibus ex sua religione providit Episcopus qui Judices sunt Orbis, & divinum gentibus iudicium innotescere faciunt. In primis Roma ex ejus Monasterio emanat supremo Pontifice Euge-

nio, Præneste habuit Stephanum Episcopum, Oria Hugonem, Tusciam Baldinum. Rursusque Roma habuit Henricum & alterum Bernardum Cardinales. Circa Alpes Lausannae datus est Amedeus, Seduno Garrinus, Lingonis Godefridus. Antiodoro Alanus, Nannetis Bernardus, Beluacensis Henricus, Tornaco Giralduus, Eboraco Henricus. In Hibernia duo Episcopi nomine *Christiani* fuerunt. Atque omnes hi Episcopi, luminaria sunt de Claravalle assumpta, Ecclesiamque illustrant vitæ & doctrinae luce. Hanc autem lucem Bernardo debent Instructori suo, quia ab illo pietatem hauserunt, & salutis scientiam. Alii denique plurimum varias orbis partes missi sunt, ut penitentiam & iudicium nuntiarent fidelibus; magnumque fructum fecere exemplo pietatis & austeritatis suae: ita ut undique eis constructa fuerint caenobia, sanctitatis domicilia, in quibus & verbo & exemplo aliis proficerent.

Concludamus, & aliquid de fine Bernardi dicamus. Mirabile sane fuit hominem continuis infirmitatibus, & velur seminecem, tot labores potuisse pro S. Bernardi Ecclesia suscipere, tot itinera aggredi, tot scripta edere, tot heroica gesta patrare. Sed omnia poterat in eo qui eum confortabat, qui & tandem completit labores illius, & coronavit ætatis anno trigesimo tertio. Tunc vero ei dictum fuit à Domino: *Ece puer meus quem elegi, suscipiam eum, complacui sibi in illo anima mea.*

Ostensum id fuit cuiusdam Abbatis, eianimo & affectu devoto. Paucis enim diebus ante felicem sancti Patris discessum, videbat eum preciosissimis ornatum Sacerdotalibus ornamentis, & cum excellenti gloria & solennitate ad altare deduci. Ad cuius introitum Ecclesia magna magnis personarum vocibus cum exultatione: *Puer natus est nobis. Vere puer, quia mitis & humilis corde. Vere puer à puritate & candore, vere puer & parvulus effectus, ut regnum introiret caelorum, vere puer de quo Dominus: Ecce puer meus, suscipiam eum.* Jam nascebatur Ecclesiae triumphanti, dum hic moriebatur: hic consummabatur, ut ibi incipere posset. Ideo ibi exultatio in die natalis sui, dum exortiebatur aeternitati, tot filios ad eandem adducturus forebolem sanctam, generationem timentium Dominum. Quia de illo verum est: *Minimus erit in mille, & parvulus in gentem robustissimam, ego Dominus in tempore ejus subitò faciam istud.* Unus enim humilis & parvulus Bernardus, nonne crevit in mille gentibus, ita ut semen ejus possideat portas inimicorum suorum, tandemque in gloriam trophaeae referens ingreditur eum faustis Ecclesiae Triumphantis acclamationibus? *Isti sunt semen cui benedixit Dominus.*

Ostensum id quod fuit Wilhelmo de Monte Pefulano, Monacho Monasterii Grandisylvæ. Fuerat vir iste magnificus in saeculo, vixitque virum sanctum in extrema ætate diu, lachrymasque quod eum amplius non ellet visus. Cui tunc Vir

Dicit

Dei: *Ne timeas, adhuc me sine dubio videbis.* Hujus promissi effectum devotè cum expectaret, apparuit ei ipsa nocte quæ deceffit, & dixit: *Wilhelme. Et ille: Ecce ego Dominus. Veni, inquit, mox.* Ibat ergo pariter usque ad montem altissimum. Interrogat sanctus, an sciret quòd venisset. Ille dicit se nescire. Cui Bernardus: *Ad radices montis Libani venimus. Manebis hic, ego ascendam.* Interrogatur qua de causa velit ascendere? *Discreto volo,* inquit. Miratus ille, ait: *Quid vis discere Pater, quam nulli hodie in scientia scimus esse secundum?* Tunc ipse: *Nulla hic scientia, nulla veritatis cognitio, sursum scientia plenitudo, sursum notitia veritatis.* In hoc verbo montem conscendit, & ille experfactus est, protinusque occurrit illi vox illa, *Beati qui in Domino moriuntur.* Cumque visionem indicasset Abbati & Fratribus, eàdem hora obiit Bernardum postea agnitus fuit.

In primis electurus Apostolos, Evangelii sui Testes & Pæcones, Ecclesiæ futuros Rectores, fidei & Religionis Parentes, Orbis Legislatores, Veritatis Doctores: *Exiit in montem orare, & erat pernoctans in oratione Dei.* Cella erat dignitas Apostolica de qua agebatur, sublimè munus, sublimè requirens oratione perfectiones; oportune ergo locus excelsus à Domino deligitur ad id designandum. *Ascende in montem tu qui Evangelizasti Sion,* id est, ascende in verticem doctrinæ & vitæ; in verticem veritatis & pietatis; si tuo cupis muneri satisfacere, terrena despice, scandè ad cælestia. Hoc scilicet vult insinuare Dominus, dum eligit suos in monte.

Cur in montem ierit Christus & pernoctavit in oratione. Isa. 40.

Uterius, sciebat etiam opus Patris sui esse operarios in messem mittere. Quocirca dixerat: *Messis quidem multa, operarii autem pauci: rogate Dominum messis mittat operarios in messem suam.* Præcipuos ergo messis hujus Operarios electurus; Patrem rogat, ut electionem benedicat & dirigat, à qua Ecclesiæ tota dependebat felicitas. Nec leviter aut perfunctoriè hac de re agit cum Patre, sed erat pernoctans in oratione Dei, ait Evangelista. Totam impendit noctem in oratione Dei, sive in oratione ardentissima, cellissima, divinissima: quia agebatur de negotio quo tota nox sæculi cum tenebris ignorantia, erroris, idololatriæ, expugnanda erat, & eliminanda cum Satana Principe suo, Principe tenebrarum adventente luce veritatis & gratiæ cælestis. Agebatur de selegendis & mittendis Primogenitis filiiis lucis, qui, discussa caligine, orbem totum erant illustraturi: *Vos estis lux mundi.*

Matth. 9.

Matth. 5.

Psal. 75.

Sap. 7.

Totà igitur nocte in monte orat Christus, ut nocti amplius non sit locus, sed illud in hac electione à Patre impleatur: *Illuminans tu mirabiliter à montibus aeternis.* Equidem Christus Dominus, qui est, *Lumen de Lumine, Candor Lucis aeternæ, Sapientia Patris,* non egebat aliâ directione aut luce in hac electione, nec egebat oratione, sed declarare nobis voluit quam fuerit sibi cordi nostra salutis, pro qua tam sæpe & tam proluxè Patrem est deprecatus, jaciens primordia nascentis Ecclesiæ, in qua salutem debebamus assequi. *Orat Dominus, non ut pro se obsecret, sed ut pro me impetret.* Nam estis omnia posuit Pater in potestate filii: *filium tamen ut formam hominis impleat, obsecrandum Patrem putat esse pro nobis, quia à deo vocatus est noster,* inquit S. Ambrosius lib 5 in Luc. Quid ergo pro salute nostra oportet nos facere, quando Christus pro nobis in oratione pernoctat? Virtutis Magister et suo nos informare exemplo, sed torpidi sumus & negligimus. Hinc dicebat S. Casarius Arlarensis non neg. desideriam nostram arguens. *Orat misericorditer & non orat misericordia: prostratus in terra orat in cœlis, & non inclinatur egrotus: orat innocens, & non orat nequitia: orat qui peccatum non fecit, & non se prosternebat multum peccatis obnoxius: orat, inquit, & respicitur pariter, & non orat rem negligens, ad id inveniatur accipere.* Maxime verò hic orandum docet Dominus, cum

dd 2 cum

Cōclusio. **C**lamare poterat tunc filiorum unusquisque *Pater mi, aterni, curvis Israël & auriga ejus.* Tu fluctuantium portus, clypeus oppressorum, cœco oculo, pes claudus Tu perfectionis exemplar, virtutis forma, speculum sanctitatis. Tu gloria Israël, læticia Jerusalem, unicum temporis tui decus, honor & delicia sæculi, oliva fructifera, vitis abundans, palma florida, cedrus multiplicata, platanus exaltata. Vas electionis & honoris in domo Dei, Vas auri solidum ornatum omni lapide pretioso, solidum in fide & sanctitate, ornatum gemmis omnium virtutum & gratiarum. Tu Ecclesiæ fortissima splendidissimaque columna. Tu vehemens Tuba Dei. Tu dulcissimum Organum Spiritus sancti pios oblectans, de fides excitans, debiles portans, cuius medicinalis, manus & lingua morbos curabat, illa corporum, ista morum; cuius vita fructuosa, cuius mors pretiosa.

O Pater sancte, qui ascensiones in corde disposuisti in valle lachrymarum, quam feliciter ascendis de Claravalle in Montem Libani, *Montem candidationis,* plenitudinæ lucis, cellitudinæ claritatis. Ascendis mundo corde & manibus, in Montem Domini, ad divitias salutis, ad thesauros veræ sapientiæ, ubi parè puram videas veritatem, ubi unus tibi cum omnibus Sanctis Magister sit Christus, ubi omnes docibiles Dei. Trahe nos post te, & misericordie nostræ vallem misericorditer respice. Subvenit laborantibus, adesto periclitantibus, manum da ascendentibus, ut tecum Dei laudes decantare valeamus; in aeternis montibus.

IN TESTO S. BARTHOLOMÆI.

LECT. 13. **C**um dies factus fuisset, vocavit discipulos suos, & ele-
bipart. git duodecim ex ipsis. Luc. 6.

PARS I. **D**igna sunt consideratione quæ petacta leguntur à Domino in Apostolorum suorum electione, prout recitat Evangelium hodiernum. Non enim mystico carent, si examinentur.